

Đời Đời Nhớ Ơn ...

Vu Ngo Vinh

Ngày xưa còn ở Xóm Mới, tôi thường đạp xe đi thăm những kiến trúc cổ như nhà thờ Hạnh Thông Tây, bên kia đường, là những ngôi mộ cổ của người Pháp có, người Việt có. Đa số làm bằng đá ong đỏ được đẽo gọt rất công phu. Cũng có khi chúng tôi cắm trại ở Đình Thông Tây Hội, hồi đó khu vực này còn rộng rãi lắm. Chiều đến một người đàn ông mặc đồ bà ba, đầu quấn khăn đến thắp nhang trong đình. Chúng tôi làm quen dần phong tục tập quán của bà con Nam Kỳ.

Biết tôi thích ngắm những di tích xưa, một hôm thằng bạn thân, nhà ở sát chợ Gò Vấp bảo tôi: Ê! Mày biết ông Trương Minh Giảng không? Mày đi theo tao! Nó dắt tôi vòng vo rồi vào một con hẻm, qua mấy mộ

Mộ Trương Minh Giảng, Gò Vấp.

to lớn rồi đến. Lần đầu tiên tôi đứng trước ngôi mộ của một tên tuổi lẫy lừng đã được học trong sử ký. Mặc dầu trời còn nắng, nhưng không gian bàng bạc yên tĩnh vắng lặng. Tôi chỉ biết chấp tay vái Ông Bà. Với một anh học trò như tôi thì kiến trúc lăng mộ hơi lạ, không biết xây bằng gì. Ông Bà an nghỉ ở một nơi khuất như thế này đã hơn một thế kỷ rồi. Gần khu mộ này, còn có mộ của ông Trương Minh Ký, là cháu nội của ông Trương Minh Giảng. Ngày đó dân cư còn thưa thớt lắm.

Đến viếng Lăng Ông thờ Đức Tả quân Lê Văn Duyệt ở Bà Chiểu thì lúc nào cũng khói nhang nghi ngút. Hẳn là Ngài linh thiêng lắm nên bà con Sài Gòn, Chợ Lớn... mới kính viếng đông như vậy. Sau này đi học ngang qua Đền thờ Bình giang Quận công Võ Di Nguy ở Phú Nhuận, tôi cũng ghé vào viếng vị tướng tử trận nơi chiến địa. Cứ như vậy tôi ghé lăng Võ Tánh ở Phú Nhuận, viếng vị tướng đã tuần tiết theo thành, rồi đến lăng Cha Cả ở Tân Bình. Xa hơn nữa là lăng mộ Trịnh Hoài Đức, nơi đây cảnh vật có vẻ đìu hiu, Đền thờ Nguyễn Hữu Cảnh ở Biên Hòa ...

.....

Thế rồi 40 năm trước, từ Hòn Đất, Kiên Giang về đến chợ Rạch Giá đã xế chiều. Đã nửa năm rồi, hôm nay tôi mới được ăn một đĩa cơm ngoài chợ do mấy người bạn bao, chớ trong túi có đồng nào đâu. Đang ngồi mộng lung, nghĩ tới ngày được về nhà... xa xa bỗng thấy khẩu hiệu "đời đời nhớ..." gì đó, tôi vội xin mấy người bạn đồng hành cho tôi ít phút chạy đến... đền thờ Nguyễn Trung Trực gần đó. Một người chặn ở cổng:

- Anh đi đâu giờ này?
- Tôi chỉ vô vái Ông rồi ra ngay thôi!

Anh ta nhìn tôi vẻ ngờ vực - có lẽ vì cái giọng Bắc Kỳ 54 và bộ dạng gầy gò của tôi - biết không phải dân ở đây.

- Anh ở đâu tới?
- Tôi ở thành phố, trước học trường Nguyễn Trung Trực!

Tôi vội móc tờ giấy bằng bàn tay trong túi áo đưa cho anh ta mà chẳng để ý gì, vì đó chính là lệnh tha của công an huyện Hòn Đất mới cấp cho tôi từ đầu giờ chiều nay, mà trong người đâu còn giấy tờ nào khác! Anh ta tròn xoe mắt, khuôn mặt dần ra gật gật đầu. Tôi vội chạy vào trước mộ người anh hùng dân tộc và vái chào.

.....

Ở nơi quê mới có những buôn Thượng, và thỉnh thoảng gặp người Chăm bên Bình Thuận qua. Nhà tôi ở trong rẫy, dưới chân dãy đồi đá bazan có tên gọi là đồi Trăn, chỉ thấy đá và đá, đất chỉ có một lớp mỏng dính. Mùa khô thì khô khốc, mùa mưa thì đất dính bền bệt. Ngồi nghĩ trên tảng đá lớn trên đồi, dõi mắt xuống nhìn thấy rõ đồi Bảo Đại xanh rờn, xa xa là **núi Chúa Chan** ẩn hiện dưới đám mây lơ lửng. Những tảng đá lớn này hồi đó không biết để làm gì, màu xám nâu tựa như màu da của người Thượng, Chăm. Phải rồi! Đây chính là quê hương của họ mà!

Các chúa Nguyễn trong công cuộc Nam tiến đã có công mở rộng lãnh thổ về phía Nam. Miền đất này đã được chương cơ Nguyễn Hữu Cảnh mở mang khai phá (1692-1698) thời chúa Sãi Nguyễn Phước Chu. Dưới thời Tả Quân Lê Văn Duyệt thì Gia Định thành tức miền Nam phát triển tốt bậc và hạnh phúc, cùng với các vị khai quốc công thần khác như Nguyễn Huỳnh Đức, Nguyễn Văn Nhơn, Thoại Ngọc Hầu, Trương Minh Giảng ... và biết bao bậc tiền nhân khác đã hy sinh xương máu để gây dựng nên miền Nam thịnh vượng này. Mình đang được sống và hít thở không khí của miền Nam này chính là nhờ công ơn của các vị tiền nhân ấy. Anh linh các ngài luôn gần gũi với chúng ta. Người xưa có câu "Ăn cây nào rào cây nấy" mà.

Ngày miền Nam đổi màu, đã có tới năm vị tướng anh dũng tuấn tiết không thua kém gì Võ Tánh, Hoàng Diệu ... ngày xưa. Tên tuổi họ sẽ còn lưu danh mãi, cho dù cái tên Sài Gòn, Gia Định, Định Tường ... dần biến mất trên bản đồ! Ký ức về miền Nam một thời sẽ không phai mờ trong tâm trí người dân Nam.

Ngày nay có dịp đi trên những con đường xưa mang những cái tên lạ hoắc, với khẩu hiệu "đời đời nhớ ơn..." gì đó, khiến lòng ta không khỏi bồi ngùi và cảm giác hổ thẹn với tiền nhân!

Vu Ngo Vinh 28/5/2022